

СЕКЦІЯ 1 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОУСТРОЮ ТА СТАТУСУ СУДДІВ

УДК 342.56

DOI 10.32999/ksu2663-2713/2019-9-1

ТЕНДЕНЦІЇ ВНЕСЕННЯ ЗМІН У ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

Яворська Вікторія Григорівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права
Львівський інститут

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
v0673952677@gmail.com
orcid.org/0000-0003-2225-6747

Стаття присвячена актуальній проблемі тенденцій внесення змін у правове регулювання здійснення правосуддя в Україні.

Мета полягає в аналізі змін, які відбулися в системі правосуддя, їх впливу на подальше вдосконалення системи правосуддя.

Під час проведення дослідження для виконання завдань використовувались загальнонаукові та спеціальнонаукові **методи**, зокрема, історичний та герменевтичний методи використано для дослідження тенденцій внесення змін у правове регулювання правосуддя в Україні, метод формальної логіки та системного аналізу для правильності внесення змін до законодавства, метод наукового аналізу, системний метод були використані під час дослідження зв'язків між нормативними актами.

У **результаті** проведеного дослідження висвітлено порушення вимог законотворчої техніки Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 2.06.2016 року. Вказано, що спочатку парламент проголосував за і лише після цього схвалив зміни до Конституції (щодо правосуддя). Фактично Закон був ухвалений за дії попередньої редакції Конституції України.

Указом Президента України від 20 травня 2015 року було затверджено Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, яка передбачає здійснення реформування у два етапи. Перший полягає в оновленні законодавства, а другий – у системних змінах до Конституції України та комплексній побудові інституційних спроможностей відповідних правових інститутів в Україні.

Висновки. Позитивними тенденціями внесення змін у правове регулювання здійснення правосуддя в Україні відмічаємо адаптацію законодавства про судоустрій до міжнародних вимог, прийняття Закону України «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищу раду правосуддя», «Про Конституційний Суд України», внесення змін до Конституції України до повноважень Президента України та Верховної Ради України щодо правосуддя, вдосконалення процесуальних кодексів відповідно до міжнародних стандартів, повернення повноважень Верховного Суду, утворення Вищого антикорупційного суду та прийняття Закону України «Про Вищий антикорупційний суд».

Ключові слова: законотворча техніка, верховенство права, правопорядок, Верховний Суд, якість правозастосування.

TRENDS TO INSTALL LIBERTIES REGULATION OF THE IMPLEMENTATION OF JUSTICE IN UKRAINE

Yavorskaya Viktoriya Grigorievna,

Candidate of Legal Science, Associate Professor,

Head of the Department of Law

Lviv Institute

PJSC «HEI “Interregional Academy of Personnel Management”

v0673952677@gmail.com

orcid.org/0000-0003-2225-6747

The article is devoted to the actual problem of trends in changes in the legal regulation of justice in Ukraine.

The **purpose** is to analyse the changes that have occurred in the justice system, their impact on the further improvement of the justice system.

During the research, general and specialized scientific **methods** were used to perform the tasks, in particular, the historical and hermeneutical method was used to study the trends of introducing changes in the legal regulation of justice in Ukraine, the method of formal logic and system analysis for the correctness of amendments to the legislation, the method of scientific analysis, the system method was used in the study of relationships between normative acts.

As a **results** of the study, previously documented violation of the requirements of legislative engineering by the law of Ukraine “About the judiciary and status of judges” from the 2.06.2016 year. It is pointed out that the parliament initially voted for and only after that approved amendments to the Constitution (regarding justice). In fact, the law was adopted for the previous wording of the Constitution of Ukraine.

By the decree of the President of Ukraine of 20 May 2015, the strategy of reforming the judicial system, judicial and allied legal institutes was approved for 2015–2020, which provides for the implementation of reforms in two stages. The first is to update the legislation, and the second one – in systemic changes to the Constitution of Ukraine and complex building of institutional capacities of the respective legal institutions in Ukraine.

Conclusion. Positive trends of amending the legal regulation of the administration of justice in Ukraine mark the adaptation of the legislation on the judiciary to the international requirements, adoption of the law of Ukraine “About the judicial system and status of judges”, “About the High Council of Justice”, “About the Constitutional Court of Ukraine”, amending the Constitution of Ukraine to the powers of the President of Ukraine and the Verkhovna Rada of Ukraine on justice, improvement of procedural codes in accordance with international standards, return of powers to the Supreme Court, establishment of the Supreme anticorruption court and adoption of the law of Ukraine “About the Supreme anticorruption court”.

Key words: *legitimate technique, supremacy of right, law and order, Supreme Court, quality of law enforcement.*

1. Вступ

Правильна зміна правового регулювання правосуддя має наслідком побудову механізму ефективного захисту прав людини та громадянина в Україні. У зв'язку з цим вбачається необхідність комплексного аналізу чинного законодавства, пошуку правильних тенденцій правового регулювання правосуддя та вирішення низки інших дискусійних питань. Варто проаналізувати якість тенденцій правового регулювання правосуддя в Україні.

Певною мірою зміни у правовому регулюванні правосуддя в Україні відображають якість та зміст судової гілки влади.

Актуальність теми. Важливе значення для сучасної правозастосовної практики в Україні мають позитивні та негативні тенденції внесення змін у правове регулювання правосуддя, які відбуваються протягом десятиліть в Україні. Варто відмітити, що з певними етапами судової реформи, які втілюються у чергових законах або внесенні змін до діючих зако-

нів, посилюється значення та вплив таких нововведень на правосуддя та якість законодавства. Водночас проблема тенденцій внесення змін у правове регулювання правосуддя не знайшла належного відображення у працях українських науковців.

Новизна теми наукового дослідження полягає у комплексному аналізі тенденцій правового регулювання правосуддя в Україні. Визначено, актуальність судової реформи порівняно з пониженням рівня довіри до судів.

Зазначається про суперечність ухвалення Закону «Про судоустрій і статус суддів» вимогам законотворчої техніки. Відмічено позитивне значення прийняття Законів «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищу раду правосуддя», «Про Конституційний Суд України», внесення змін до Конституції України та повноважень Президента України та Верховної Ради України щодо правосуддя, вдосконалення процесуальних кодексів відповідно до міжнародних стандартів, повернення повноважень Верховного Суду, утворення Вищого антикорупційного суду та прийняття Закону «Про Вищий антикорупційний суд».

Мета дослідження полягає в аналізі змін, які відбулися в системі правосуддя, їх впливу на подальше вдосконалення системи правосуддя.

Завдання дослідження полягають у аналізі проблемних аспектів у реформуванні судової гілки влади в Україні, зокрема, утворення Вищого Антикорупційного Суду, значення для правосуддя повернення функцій Верховного Суду, визначення компетенції Пленуму Верховного Суду, можливості адаптації системи правосуддя України до європейських стандартів, пошуку шляхів вдосконалення законодавства, яке врегульовує систему правосуддя. Поряд з цим визначено суперечність в ухваленні Закону «Про судоустрій і статус суддів» вимогам законотворчої техніки, що потребує подальшого наукового дослідження.

Варто відзначити значну кількість публікацій у цій сфері, зокрема М. Поліковського, Д. Аврамишин, М. Ставнійчук, І. Трач, О. Саленко, Л. Ватаманюка,

М. Сірого, Н. Дригваль, В. Монастирської та інших.

Методологія та методи. Під час проведення дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальнонаукові методи. Історичний та герменевтичний метод використано для дослідження тенденцій внесення змін у правове регулювання правосуддя. Для аналізу правильності внесення змін до законодавства, яке врегульовує правосуддя, застосовувалися метод формальної логіки та системного аналізу. Метод наукового аналізу використано під час дослідження положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Системний метод був використаний під час дослідження зв'язків між нормативними актами.

2. Результати та дискусії

Проведення реформи правосуддя має відбуватися в період політичної та економічної стабільності у державі. Сучасний етап проведення судової реформи розпочався у 2016 р. з прийняття Закону «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» та Закону «Про судоустрій і статус суддів» (нова редакція), які набрали чинності 30 вересня 2016 р. Новели судової реформи спрямовані на забезпечення незалежності судової влади, створення чесного, прозорого, доступного і справедливого суду для всіх громадян. Зазначені закони відкривають реальні конституційно-правові можливості для проведення фундаментальної судової реформи в Україні, заснованої на власному досвіді та європейських стандартах правосуддя (Поліковський, Аврамишин, 2018: 118–122).

3. Актуальність змін у системі правосуддя

Для половини населення (46%) судова реформа є одним з найбільш актуальних завдань. Поряд з цим ще 34% вважають, що наразі є більш актуальні завдання. 11% опитаних вважають, що зараз реформа не на часі. За даними Центру Разумкова, рівень довіри до судів понизився до 11 відсотків. Згідно з індексом верховенства права Всесвітнього проекту правосуддя Україна перебуває на 70 місці зі 102 країн за рівнем утілення

вимог верховенства права (Сучасний етап судової реформи).

4. Порушення вимог законотворчої техніки

Колишній член Венеціанської комісії Марина Ставнійчук звернула увагу на те, що Закон «Про судоустрій і статус суддів» від 2.06.2016 р. був ухвалений усупереч вимогам законотворчої техніки. Адже спочатку парламент проголосував за закон і лише після цього схвалив зміни до Конституції (щодо правосуддя). Фактично Закон був ухвалений за дії попередньої редакції Конституції. Отже, його нововведення суперечили на той момент Основному Закону.

На думку М. Ставнійчук, парламент мав діяти в інший спосіб: спочатку внести зміни до Конституції, дочекатися, доки вони наберуть чинності, і лише після цього розглядати та голосувати за нову редакцію Закону «Про судоустрій і статус суддів» (Семишоцький, 2019).

Попри все, європейські експерти дійшли висновку, що сьогодні результати демонструють позитивну тенденцію в підвищенні рівня професіоналізму, покращенні ефективності та якості судової системи (Вища кваліфікаційна комісія суддів України).

Визнання Конституційним Судом неконституційним Закону «Про судоустрій і статус суддів» був би найбільш правильний шлях, який розставив усе на своїй місця (Ставнійчук, 2019).

5. Пріоритетні напрями реформування судочинства в Україні

Із метою визначення пріоритетних напрямів та упорядкування цього процесу указом Президента України від 20 травня 2015 р. було затверджено Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки. Стратегія передбачає здійснення реформування у два етапи. Перший полягає в оновленні законодавства, а другий – у системних змінах до Конституції України та комплексній побудові відповідних правових інститутів (Трач, 2018: 156–159).

Під час зустрічі в Страсбурзі 11 вересня 2017 року українські органи влади звернулися до Ради Європи із запи-

том оцінки виконання судової реформи в Україні. Оцінка здійснювалась в рамках проектів Ради Європи «Підтримка виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини» (Оцінка судової реформи в Україні за період з 2014 до 2018 року, 2019: 1–3). Проект Ради Європи опублікував висновки щодо оцінки реформи за період з 2014 до 2018 року. У документі йдеться про те, що Україна вжила зусиль, спрямованих на приведення судової системи відповідно до принципу верховенства права та зміцнення незалежності судової влади.

Завдяки цьому на законодавчому рівні вдалося виконати близько 90% цілей, передбачених Стратегією реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів (Рада Європи надала оцінку судовій реформі в Україні).

6. Значення новел законодавства про судоустрій

Вагомою і бажаною зміною в системі призначення суддів стало скасування практики з призначення суддів на п'ятирічний термін (Вища кваліфікаційна комісія суддів України).

Забезпечення суддівської незалежності відповідно до стандартів Ради Європи стало одним із важливих завдань нашої держави (Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні, 2017: 8).

Значна частина науковців притримується позиції, що для нашої держави процес гармонізації законодавства має односторонній характер. Дійсно, в умовах євроінтеграційних прагнень України актуальними завданнями, є вироблення ефективних заходів з усунення недоліків системи судочинства в Україні (Саленко, 2015: 31–32).

Для приведення національного законодавства про судоустрій і статус суддів у відповідність із міжнародними стандартами важливо не лише імплементувати у національне законодавство декларативні положення, а, враховуючи необхідність розв'язання актуальних питань правосуддя, сформулювати ефективну законодавчу базу, спрямовану на закріплення належних організаційних основ національної системи судів загальної юрисдикції (Ватаманюк, 2018: 20).

Якісно новий орган суддівського врядування запроваджений Законом України «Про Вищу раду правосуддя», покликаний опікуватися не лише питаннями суддівської кар'єри, але й забезпечувати взаємодію між всіма органами у сфері правосуддя.

Новели щодо Конституційного Суду України імплементовано в однойменному законі від 03.08.2017 року (Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні, 2017: 16–17).

7. Верховний Суд і єдність судової практики

Верховний Суд будь-якої країни – це найвища інстанція, яка встановлює розуміння і дію права. Згідно з соціологічним опитуванням Верховному суду не довіряють 64,9% із загального числа учасників (Сірий).

Про складність трансформації вищого судового органу свідчить факт, що частина суддів Конституційного Суду України не погоджувалися з назвою Верховного Суду (порівняно зі старою назвою було вилучено слово «Україна») (Дригваль, Монастирська, 2018: 26).

Варто зазначити, що в Конституції України переважно всі гілки влади мають слово «Україна» у назві, в тому числі Конституційний Суд України.

Цікавим є зміст норми ч. 2 ст. 46 від 03.10.2017 р. про функції Пленуму Верховного Суду. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» доповнено пунктом 10² такого змісту: за результатами аналізу судової статистики та узагальнення судової практики надає роз'яснення рекомендаційного характеру (Про судоустрій і статус суддів, 2016).

Питання про роль і значення постанов пленумів Верховного Суду було предметом давньої наукової дискусії, яка точилась ще за радянських часів.

Загалом, аналізуючи роз'яснення законодавства, не можна не зауважити, що вони надають суттєву допомогу як суддям, так і сторонам в умовах існування суперечливої законодавчої бази (Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні, 2017).

Перманентно судова реформа триває в країні з 1992 р., тепер при главі

держави працюватиме Комісія з питань правової реформи. Це означає, що на найвищому рівні перейматимуться перебудовою органів правопорядку в комплексі (Довідна, 2019).

8. Висновки

Проаналізувавши зміни, які відбулися в системі правосуддя, а також їх вплив на подальше вдосконалення системи правосуддя можна зробити висновки, що тенденції внесення змін у правове регулювання правосуддя мають позитивні елементи, але загалом певні норми законодавства не позбавлені дискусійного характеру з позицій якості та відповідності юридичній техніці.

Варто зазначити, що позитивними тенденціями внесення змін у правове регулювання правосуддя в Україні є наступні: адаптація законодавства про судоустрій до міжнародних вимог, прийняття Законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищу раду правосуддя», «Про Конституційний Суд України», внесення змін до Конституції України та повноважень Президента України і Верховної Ради України щодо правосуддя, вдосконалення процесуальних кодексів відповідно до міжнародних стандартів, повернення повноважень Верховного Суду, забезпечення Верховним Судом єдності судової практики через функцію Пленуму видання роз'яснень рекомендаційного характеру за результатами аналізу судової статистики та узагальнення судової практики, утворення Вищого антикорупційного суду та прийняття Закону України «Про Вищий антикорупційний суд». Зміни вплинули на реформування судоустрою та суміжних правових інститутів.

Поряд з цим відмічаємо суперечність в ухваленні Закону «Про судоустрій і статус суддів» вимогам законотворчої техніки. Швидкість прийняття змін до правового регулювання правосуддя не завжди має наслідком ефективність таких норм законодавства.

Крім того, перейменування Верховного Суду України на Верховний Суд вбачається не зовсім обґрунтованим у разі порівняння норм Конституції України, в якій переважно всі гілки влади містять слово

«Україна» у назві, в тому числі Конституційний Суд України.

Таким чином, за загалом позитивних тенденцій внесення змін до правового регулювання правосуддя в Україні, відмічаємо дискусійні проблеми, які потребують подальшого наукового дослідження та вдосконалення законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Поліковський М., Аврамішин Д. Процес судової реформи в Україні: етапи розвитку. *Судова влада в Україні та інших державах: історія та сучасність (аспекти права)*: матеріали Сьомої Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції (м. Львів, 25 травня 2018 р.). Вип. 7. Львів: Ліга-Прес, 2018. С. 118-122.

2. Сучасний етап судової реформи: передумови, ключові події і виклики URL: <http://www.pravo.org.ua/ua/news/5889> (дата звернення: 25.07.2019)

3. Семишовський Лев. Судову реформу можна анулювати з процедурних підстав. *Закон і бізнес*. 06.07–12.07.2019. URL: https://zib.com.ua/ua/138353-sudovu_reformu_mozhna_anulyuvati_z_procedurnih_pidstav_eksp.html (дата звернення: 25.07.2019)

4. Вища кваліфікаційна комісія суддів України. Рада Європи оцінила запроваджені в межах судової реформи процедури добору суддів. Оприлюднено новий звіт. 2019. URL: <https://www.vkksu.gov.ua/ua/news/rada-ewropi-pozitivno-ocinila-zaprowadzeni-w-miezach-sudowoi-rieformi-procieduri-doboru-suddiw-opriliudnieno-powij-zwit/> (дата звернення: 25.07.2019)

5. Ставнічук про судову реформу команди Зеленського: КС має всі підстави визнати судову реформу Порошенка неконституційною. URL: <https://ukrnews.com.ua/news/639657-stavnijchuk-pro-sudovu-reformu-komandy-zelenskogo-ks-maye-vsi-pidstavy-vyznaty-sudovu-reformu> (дата звернення: 25.07.2019)

6. Трач І. Реформування судової системи України: нагальна вимога часу. *Судова влада в Україні та інших державах: історія та сучасність (аспекти права)*: матеріали Сьомої Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції (м. Львів, 25 травня 2018 р.). Вип. 7. Львів: Ліга-Прес, 2018. С. 156-159.

7. Оцінка судової реформи в Україні за період з 2014 до 2018 року та відповідність реформи стандартам і рекомендаціям Ради Європи. Проект Ради Європи «Підтримка впровадженню судової реформи в Україні». Консолідований документ. Квітень 2019 року. 19 с. URL: <https://rm.coe.int> (дата звернення: 25.07.2019)

8. Рада Європи надала оцінку судовій реформі в Україні. URL: <http://www.yur-gazeta.com/golovna/rada-evropi-nadala-ocinku-sudoviy-reformi-v-ukrayini-.html> (дата звернення: 25.07.2019)

9. Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні : щорічна доповідь за 2017 рік / Вища рада правосуддя. Київ, 2018. 227 с.

10. Саленко О. В. Гармонізація законодавства України про судоустрій і статус суддів із міжнародними стандартами: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 235 с.

11. Ватаманюк Л. Національне законодавство про судоустрій і статус суддів: проблема практичної реалізації міжнародних стандартів. *Судова влада в Україні та інших державах: історія та сучасність (аспекти права)*: матеріали Сьомої Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції (м. Львів, 25 травня 2018 р.). Вип. 7. Львів: Ліга-Прес, 2018. С. 17-21.

12. Сірий М. Процедура реформування Верховного суду України була ганебною. URL: <https://ukrnews.com.ua/news/640954-protsedura-reformuvannya-verhovnogo-sudu-ukrayiny-bula-ganebnoyu-siryj> (дата звернення: 25.07.2019)

13. Дригваль Н.П., Монастирська В.Ю. Верховний Суд у кримінальному процесі: системна реформа чи проста зміна назви? *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 2. С. 25–33.

14. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016. № 1402-VIII URL: <http://www.zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 25.07.2019)

15. Довідна Олена. Ставлення громадян до вітчизняної Феміди покращилося до рівня 2012 року. Куди рухатися далі? *Закон і бізнес*. 29.06–05.07.2019. URL: https://zib.com.ua/ua/138280-stavlennya-gromadyan-do-vitchiznyanoi-femidi-pokraschilosya_.html (дата звернення: 25.07.2019)

REFERENCES:

1. Polikovskiy, M. and Avramyshyn, D. (2018). Protsees sudovoi reformy v Ukraini: etapy rozvytku [Judicial reform process in Ukraine: stages of development]. “*Sudova vlada v Ukraini ta inshykh derzhavakh: istoriia ta suchasnist (aspekty prava)*”: *materialy Somoi Vseukrainskoi naukovo-teoretychnoi internet-konferentsii* – “Judiciary in Ukraine and Other Countries: History and Modernity (*Aspects of Law*)”: *Proceedings of the Seventh All-Ukrainian Scientific-Theoretical Internet Conference*. Lviv, May 25. No. 7. pp. 118–122 [in Ukrainian].

2. *Suchasnyi etap sudovoi reformy: predumovy, kliuchovi podii i vyklyky [The current stage of judicial reform: prerequisites, key events and challenges]* Retrieved from: <http://www.pravo.org.ua/ua/news/5889> (access date July 25, 2019) [in Ukrainian].

3. Semyshtskyi, L. (2019). Sudovu reformu mozhna anuliuvaty z protsedurnykh pidstav [Judicial reform can be annulled on procedural grounds]. *Zakon i biznes – Law and business*. Retrieved from: https://zib.com.ua/ua/138353-sudovu_reformu_mozhna_anulyuvati_z_procedurnih_pidstav_eksp.html (access date July 25, 2019). [in Ukrainian].

4. *Vyshcha kvalifikatsiina komisiia suddiv Ukrainy. (2019). Rada Yevropy otsynyla zaprowadzheni v mezhakh sudovoi reformy protsedury doboru suddiv. Opryliudneno novyi zvit [High Qualifications Commission of Judges of Ukraine. The Council of Europe has evaluated the*

judicial selection procedures under judicial reform. A new report has been released]. Retrieved from <https://www.vksu.gov.ua/ua/news/rada-ewropi-pozitivno-ocinila-zaprowadzeni-w-mieczach-sudowoi-rieformi-procieduri-doboru-suddiw-opriliudnieno-nowij-zwit/> (access date July 25, 2019) [in Ukrainian].

5. *Stavniichuk pro sudovu reformu komandy Zelenskoho: KS maie vsi pidstavy vyznaty sudovu reformu Poroshenka nekonstytutsiinoiu [Stavniichuk on the judicial reform of Zelensky's team: the COP has every reason to declare Poroshenko's judicial reform unconstitutional]*. Retrieved from <https://ukranews.com/ua/news/639657-stavniichuk-pro-sudovu-reformu-komandy-zelenskogo-ks-maye-vsi-pidstavy-vyznaty-sudovu-reformu> (access date July 25, 2019) [in Ukrainian].

6. Trach, I. (2018). Reformuvannia sudovoi systemy Ukrainy: nahalna vymoha chasu. [Reforming the judicial system of Ukraine: an urgent requirement of time]. *Sudova vlada v Ukraini ta inshykh derzhavakh: istoriia ta suchasnist (aspekty prava): materialy Somoi Vseukrainskoi naukovo-teoretychnoi internet-konferentsii – Judiciary in Ukraine and Other Countries: History and Modernity (Aspects of Law): Proceedings of the Seventh All-Ukrainian Scientific-Theoretical Internet Conference* (Lviv, May 25). No. 7. pp. 156–159. [in Ukrainian].

7. *Otsinka sudovoi reformy v Ukraini za period z 2014 do 2018 roku ta vidpovidnist reformy standartam i rekomendatsiiam Rady Yevropy (2019), Proekt Rady Yevropy "Pidtrymka vprovadzhenniu sudovoi reformy v Ukraini". Konsolidovanyi document [Assessment of judicial reform in Ukraine from 2014 to 2018 and compliance with the Council of Europe standards and recommendations. Council of Europe project "Support to the implementation of judicial reform in Ukraine". Consolidated document]*. April 2019. 19 p. Retrieved from <https://rm.coe.int> (access date July 25, 2019) [in Ukrainian].

8. *Rada Yevropy nadala otsinku sudovii reformi v Ukraini [The Council of Europe has evaluated judicial reform in Ukraine]*. Retrieved from <http://www.yur-gazeta.com/golovna/rada-evropi-nadala-ocinku-sudoviy-reformi-v-ukrayini-.html> (access date July 25, 2019) [in Ukrainian].

9. Pro stan zabezpechennia nezalezhnosti suddiv v Ukraini (2018) : shchorichna dopovid za 2017 rik / Vyscha rada pravosuddia. [State of Independence of Judges in Ukraine: 2017 Annual Report / High Council of Justice]. Kyiv, 2018. 227 p. [in Ukrainian].

10. Salenko, O.V. (2015). Harmonizatsiia zakonodavstva Ukrainy pro sudoustrii i status suddiv iz mizhnarodnymy standartamy. [Harmonization of Ukrainian legislation on the judiciary and status of judges with international standards] *Candidate's thesis*. 12.00.10. Kyiv National Taras Shevchenko University. [in Ukrainian].

11. Vatamaniuk, L. (2018). Natsionalne zakonodavstvo pro sudoustrii i status suddiv: problema praktychnoi realizatsii mizhnarodnykh standartiv [National legislation on the judiciary and the status of judges: the problem of practical implementation of international standards]. *Sudova vlada v Ukraini ta inshykh derzhavakh: istoriia ta suchasnist (aspekty prava): materialy Somoi Vseukrainskoi naukovo-teoretychnoi internet-konferentsii – Judiciary in Ukraine and Other Countries: History and Modernity (Aspects of Law): Proceedings of the Seventh All-Ukrainian Scientific-Theoretical Internet Conference*. Lviv, March 25. pp. 17–21 [in Ukrainian].

12. Siryi, M. Protsedura reformuvannia Verkhovnoho sudu Ukrainy bula hanebnoiu [The reform process of the Supreme Court of Ukraine was shameful]. Retrieved from <https://ukranews.com/ua/news/640954-protsedura-reformuvannya-verhovnogo-sudu-ukrayiny-bula-ganebnoyu-siryj> (access date July 25, 2019) [in Ukrainian].

13. Dryhval, N.P. and Monastyrska, V. Yu. (2018). Verkhovnyi Sud u kryminalnomu protsesi: systemna reforma chy prosta zmiana nazvy? [The Supreme Court in criminal proceedings: systemic reform or a simple name change?] *Visnyk kryminalnoho sudochynstva – Bulletin of criminal proceedings*. Vol. 2. Pp. 25–33. [in Ukrainian].

14. *Pro sudoustrii i status suddiv: Zakon Ukrainy 2016, № 1402-VIII. [On the Judiciary and Status of Judges: Law of Ukraine of 02.06. 2016. № 1402-VIII]* Retrieved from <http://www.zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (access date July 25, 2019) [in Ukrainian].

15. Dovidna, O. (2019). Stavlennia hromadian do vitchyznianoï Femidy pokrashchylosia do rivnia 2012 roku. Kudy rukhatysia dali? [Citizens' attitudes toward domestic Themis have improved to 2012 levels. Where to go next?] *Zakon i biznes – Law and business*. Retrieved from https://zib.com.ua/ua/138280-stavlennya_gromadyan_do_vitchiznyanoi_femidi_pokraschilosya_.html (access date July 25, 2019) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 18.07.2019.

The article was received 18 July 2019.